

Rapport, augusti 2017

VårKultur 2017

Tema: Speglingar. Kultur över generationsgränser

**Sydkustens landskapsförbund r.f.
Kultursektorerna i Åbo, Pargas och Kimitoön**

Vi tackar för bidrag från Martha och Albin Löfgrens kulturfond
och Sparbanksstiftelsen i Nagu.

Bakgrund

VårKultur är ett samarbete mellan Sydkustens landskapsförbund r.f. och kultursektorerna i Pargas, Åbo och Kimitoön. Målet med det årliga projektet, som startade 2007, är att samarbeta kring nya verksamheter, att utbyta idéer och ge synlighet för aktörer genom att lyfta fram ett tema och ordna olika evenemang, diskussioner och seminarier.

VårKultur fungerar som ett paraply för temat som syns på olika sätt, genom olika händelser och evenemang i hela Åboland. Avsikten är att engagera på ett brett plan och att skapa gemenskap över kommungränserna utgående från kulturen. Tillsammans försöker vi utveckla VårKultur och hitta nya sätt att jobba kring det valda temat. En viktig del av projektet handlar om att utbyta idéer och utveckla nya verksamhetsformer. Via projektet får flera enskilda aktörer möjlighet att samarbeta kring nya koncept och synas i ett större sammanhang. Den gemensamma budgeten är liten och används därför till stor del till information och till att arrangera gemensamma evenemang.

Sydkusten koordinerar satsningen och arbetsgruppen kompletteras med expertis inom det tema man valt. År 2017 var temat generationsöverskridande kultur och arbetsgruppen bestod förutom av representanter för kommunerna av kulturaktörer och institutioner som hade intresse av att utveckla verksamhet inom temat.

Tidigare teman för samarbetet har varit musik, litteratur, historia, berättande, kultur för och med seniorer, fotografering och fotokonst, fest och kalas, barn och böcker – läsglädje i vardagen, konst och konstigheter samt dans.

Årets tema: Speglingar. Kultur över generationsgränser

VårKultur ordnades år 2017 för elfte gången. Temat valdes med inspiration från Finlands jubileumstema Tillsammans och avsikten var att skapa generationsöverskridande kulturupplevelser. Programmet var mångsidigt och innehöll bland annat tårtverkstäder, fotografering med nålhålskamera, diskussioner kring minnesböcker, filmvisningar, insamling av erfarenheter i en "mina 100 vänner"-bok, utställningar, m.m. VårKultur ingick även i programmet för Finland 100 år.

Allmänt om verksamheten

Årets tema var brett och upplevdes av många rätt spretigt och svårt att greppa. En stor del av verksamheten riktades till etablerade grupper och institutioner och inte till allmänheten, vilket påverkade marknadsföringen och behovet av synlighet. Målet var att utveckla verksamhetsformer där utbytet över generationsgränserna fördjupas.

Det första planeringsmötet hölls 24.5.2016, där temat fastställdes. Därefter hölls totalt sex möten. Arbetsgruppen bestod av kommunernas kulturtjänstemän, representanter för äldreomsorgen, Åboland Ungdomsförbund, Folkhälsan, Sydkustens ordkonstskola samt enskilda kulturaktörer. Vid ett möte bekantade sig gruppen med Folkhälsanhuset i Pargas och deras generationsöverskridande verksamhet.

Temat har lett till många konstruktiva diskussioner och gett idéer och tankar för framtiden. Bland annat har arbetsgruppen konstaterat att generationsöverskridande kulturverksamhet borde göras mera "naturligt", dvs. att målet för många aktiviteter kunde vara att locka olika generationer, utan att det är ett specifikt tema. Som exempel framfördes en internationell läskväll som ordnades i Kimito och som lyckades speciellt väl tack vare många olika generationer, även om inte tyngdpunkten låg vid detta. I fortsättningen kunde VårKultur försöka uppmuntra till generationsöverskridande möten, oberoende av tema.

Boken Mina 100 vänner beundras.

I den utvärdering som gjordes av årets satsning kommenterades bl.a. följande:

- Bra tema, verksamhet för familjer är efterfrågat. Det behövs mera aktiviteter där man faktiskt gör saker tillsammans över generationsgränserna.
- Mycket av programmet har många indirekta effekter, som diskussioner kring det man gör tillsammans, minnen, m.m.
- Tidpunkten sammanföll med kommunalvalet vilket inte var lyckat: information drunknade i kommunalvalsreklam och många aktiva var engagerade i valet.
- Vi kunde ha försökt involvera flera generationer, t.ex. ungdomar var inte alla med i programmet.
- Det är svårt att nå ut till allmänheten, speciellt med program och aktiviteter som är obekanta. Rekrytering till aktiviteter för etablerade grupper och institutioner lyckades bättre.
- Utställningar ett bra sätt att nå ut till många
- Projektet har gett många idéer och kontakter för fortsättning.

Program

Tårtturnén

Åbolands Ungdomsförbund arrangerade tårtverkstäder för barn i årskurs 3-6 och vuxna/seniorer på olika håll i Åboland. Under verkstäderna bakade deltagarna fantasitårtor och bjöd in släkt och vänner till en tårtbjudning som avslutning på dagen.

Verkstäderna leddes av **Linda Jakobsson** från The Cookie Corner och ordnades i samarbete med lokala ungdomsföreningar enligt följande:

Lö 11.2, Bergvalla, Pargas, i samarbete med Kamratförbundet i Skären, 7 deltagare (4 barn och 3 vuxna), 6 gäster som smakade på kakorna.

Sö 12.2, Ljungborg, Kimito, i samarbete med Pederså Ungdomsförening, 16 deltagare (11 barn, 5 vuxna), ca 20 gäster.

Lö 25.2, Wrethalla, i samarbete med Kimito Ungdomsförening 18 deltagare (15 barn och 3 vuxna)

Sö 26.2, Furulund, i samarbete med Dragsfjärds Ungdomsförening 9 deltagare (6 barn och 3 vuxna)

Sö 5.3, Vesterlid, i samarbete med Houtskärs Ungdomsförening 15 deltagare (10 barn och 5 vuxna)

Lö 11.3, Vårdkasen, i samarbete med Västanfjärds Ungdomsförening 18 deltagare (13 barn och 5 vuxna), ca 15 gäster

Sö 12.3, Dalaskog, Pargas, i samarbete med De Ungas Vänner på Ålön 15 deltagare (12 barn och 3 vuxna), ca 20 gäster

Totalt hölls sju verkstäder med 96 deltagare inom ramen för VårKultur, dessutom ordnades ytterligare två verkstäder (en i Korpo med 10 deltagare och en på Iniö med 13 deltagare) med samma koncept. Sammanlagt har 119 personer deltagit i tårtturnén och ungefär lika många gäster smakat på tårtorna under tårtkalas.

Tårtverkstäderna har väckt en hel del intresse hos våra medlemsföreningar av personer i alla åldrar, alla vill ha flera kurser. Man kunde mycket väl ordna tårtverkstäder för familjer eller fundera på speciella tekniker som att forma figurer för tonåringar och personer med större fingerfärdighet. Att baka tårtor är ett tacksamt tema för sådana som exempelvis hör dåligt eller saknar gemensamt talspråk i och med att mycket av det som görs kan förklaras med visuella hjälpmedel.

Barn-seniorträffar på Hemmet i Åbo

Åbo stads fritidssektor ordnade i samarbete med Stiftelsen Hemmet träffar för daghemsbarn och boende på Hemmet. Samma grupp träffades flera gånger och innehållet var lite olika varje gång. I och med att samma personer träffades flera gånger lärde deltagarna känna varandra. Bland annat gjordes vänskapsband och barnen och seniorerna sjöng tillsammans.

Vänskapsarmband görs på Hemmet.

Verksamheten kommer att fortsätta åtminstone till och med juni och det är också meningen att ordna liknande träffar i Wiléns seniorboende. "Alla parter fick positiv energi av våra möten och ett värdefullt utbyte över generationerna skedde varje gång!"

Verkstäderna ordnades några måndagar i mars kl.10. 7-8 barn och 5-7 seniorer och en barnträdgårdslärare deltog. Verkstäderna leddes av Andrea Schmidt och Marina Pettersson.

Gröna tummarna - odling med skolbarn och Hemmets seniorer.

Skolbarn och Hemmets seniorer träffas regelbundet för att odla tillsammans. En volontär ansvarar för träffarna som startade i mars och ordnas på förmiddagar, ca 45 minuter per gång. Träffarna har samlat kring 10 barn, 2-3 lärare, 5-10 seniorer och 1-2 volontärer per gång.

Mina 100 vänner

En grupp studerande vid Novia ansvarade för projektet Mina 100 vänner, där 100 åbolänningar i åldern 7-91 svarade på samma tio frågor i vänboksstil. Insamlingen pågick från 28 februari till 27 mars. Slutprodukten blev en bok som heter Mina 100 vänner och som även publicerades på webben. Samhällspedagogstuderande **Cathrin Nyholm, Heidi Karhu** och **Tove Nylund** planerade och förverkligade projektet. Alla 100 deltagare hade på något sätt en koppling till dem. När boken utkom ordnades diskussionsträffar med en del av deltagarna. Boken trycktes upp till självkostnadspris för de deltagare som önskade.

Lekträffar i Kimito

Sydkusten ansvarade för tre lekträffar för barn och seniorer. Två träffar ordnades på Villa Lande i samarbete med Luckan och biblioteket. Den tredje arrangerades i samarbete med Sagalund. På Villa Lande hölls den ena lekstunden för en daghemsgrupp och den andra för

familjedagvårdare. I lekstunden för daghemsgruppen deltog en mormor, medan så gott som alla barn i familjedagvårdsgruppen hade en mor- eller farförälder på plats. Lekstunderna var mycket populära och en av familjedagvårdarna skrev så här: "Jag hoppas verkligen att det är någonting som kan komma på nytt. Barnen pratar fortfarande om det hos mig." Önskemål om

flera lekstunder i andra delar av Kimitoöns kommun har inkommit.

Lekstund på Sagalund lockade tyvärr inte så många deltagare. Det verkar vara svårt att locka deltagare till öppna evenemang. Totalt deltog ca 25 barn och 15 vuxna i träffarna.

Andrea Schmidt ledde lekstunderna som anpassades enligt barnens ålder och utrymmet.

Våra nya vänner

Fyra seniorer vidtalades att berätta sin historia utgående från teman som fritid, mat, föremål (nya och gamla) under sin barndom och ungdom. De besökte klass 2B i Malms skola för att i grupper berätta sina berättelser. Seniorerna fick delta i skollunchen, ledsagade av sina nya vänner. Barnen berättade också om skolan och fritiden idag. Därefter bearbetade eleverna de äldres berättelser i både text och bild. Berättelserna och bilderna kopierades upp i ett häfte som delades ut till alla deltagare vid en återträff på biblioteket i Pargas.

Paola Fraboni ansvarade för projektet tillsammans med läraren **Susanne Båge**.

En teaterföreställning baserad på olika sagor.

Skärgårdens Kombis Teaterklubb för barn i åk 1-3 i samarbete med Åbolands Teaterskola stod för teaterprojektet. Dessutom deltog fyra seniorer, som varit aktiva inom Teaterboulagets seniorshower.

Ingeborg Spiik läser en saga för en ivrig publik.

Processen inleddes i början av februari med att de fyra seniorerna valde ut sagor som de själva hört som barn. Sagorna var Pomperipossa, Pojken som åt ikapp med jätten, Stadsmusikanterna från Bremen och Tummeliten. Seniorerna läste sagorna för teaterklubbens deltagare och barnen fick improvisera och spela upp scener ur sagorna. Därefter bearbetades sagorna till en pjäs på ca 30 minuter.

Under februari och mars repeterades pjäsen. Pjäsen hade premiär i Pargas bibliotek den 29 mars och lockade en publik på ca 60 personer. Övriga föreställningar hölls i Malm skola 3.4 (publik ca 150 personer) och på Folkhälsanhuset i Pargas 5.4 (publik ca 60 personer).

Föreställning i Pargas bibliotek.

I föreställningarna deltog 17 barn och 3 seniorer. Totalt såg ca 270 personer föreställningarna. Barnkonstskolan Picturas elever gjorde scenografin och en del av rekvisitan till föreställningen.

Teaterklubben leddes av **Mecki Ruokolahti** och **Carmela Johansson**.

Berättarcaf  om generationer,

Evenemanget ingick in en serie ber ttarcaf er och ordnades på Café Art i  bo fredagen den 24 mars. Åtta personer deltog och fick uppleva fina samtal, berättelser och reflektioner kring vad generationer innebär i våra liv.

Ber ttarcaf et leddes av **Mariella Lindén**.

Minnesb cker

Sydkusten uppmärksammade generationstemat med verksamhet kring minnesböcker. Ordkonstskolans verkstäder för elever i åk 3-6 i Pargas och  bo jobbade med temat minnesböcker under Vårkultur. I verkstäderna deltog vuxna, som visade sina egna minnesböcker och tillsammans med eleverna skrev verser och skapade h ften f r ordkonstleverna. I  bo deltog 7 barn och 4 vuxna, i Pargas deltog 12 barn och 6 vuxna.

Folkloristen **Blanka Henriksson** föreläste om minnesböcker torsdagen den 30 mars både i Pargas och i Nagu.

I Pargas hembygdsmuseum deltog ca 20 personer medan föredraget i Nagu kommunalhus lockade ca 25 besökare. I Nagu ordnades föredraget i samarbete med Multiculti och Festingarna.

Sidor i minnesbok från 1970-talet.

9-ordsnoveller

Allmänheten uppmanades att skriva 9-ordsnoveller som beskriver livssituationen för tre olika generationer (3+3+3). Bland de inlämnade novellerna utlottades en tårta gjord av Linda Jakobsson på Cookie Corner. 25 bidrag lämnades in och dragning av vinnare skedde på seminariet den 10.4. Patrik Boström från  bo blev den lyckliga vinnaren.

Exempel på 9-ordsnoveller:

Nyfiken i strut – lever fullt ut – glömmer till slut (5-50-95)

Tiden står stilla – världen ligger öppen – bråttom bråttom bråttom (10-20-40)

Under tiden 24.3-9.4 publicerades "Dagens 9-ordare" på www.facebook.com/varkultur.

Fotografering med nålhålskamera

Fotoevenemang med nålhålskamera ordnades samarbete med Skärgårdsskolan i Houtskär 1.4 kl. 13-17 och i samarbete med Ungdomsgården Lyan i Nagu 2.4 kl. 13-17. Tillfälliga mörkrum byggdes upp och barn och seniorer kunde tillsammans fotografera med nålhålskameror gjorda av kaffepaket. Fotograferingen förverkligades som drop-in-evenemang och bilderna framkallades direkt under ledning av **Hans. G. Hästbacka**. Fotona ställdes ut i de lokala biblioteken. Vernissage ordnas på båda ställena den 7.4.

Bilderna i positiv och negativ version, fotograferade med kameran till vänster.

Totalt deltog 13 personer, största delen mor- eller farföräldrar med barn. Totalt ingick 46 bilder i utställningarna.

Program i Kimitoön i anslutning till temat

- 7 föreställningar av Ko-Koo-Mo, klossteater med dockteaterkonstnär Roosa Halme, arrangerade i åldringshem/servicehem tillsammans med daghemsgrupper. Språklös, passade därmed bägge språken. En kort gemensam workshop efteråt.

- 2 föreställningar av Teater Fraktis föreställning Hemgatan/Kotikatu för 5:e klassister och seniorer (i Bio Pony och Villa Lande). Föreställningen har "fötts" ur kulturmöten över generationsgränser: skolelever har intervjuat sina mor- och farföräldrar om hur det var att vara barn förr. De viktigaste teman var skola, mat, kriget och kärlek. Starka scener om kriget. Kort diskussion efteråt. Väckte minnen hos de äldre. I barngruppen fanns även syriska flyktingar, vilket även väckte tankar hos de yngre. En lyckad helhet!

- Skolbioföreställning av Saattkokeikka / Udda vänner för högstadium/6:e klassister, som handlar om just möten över generationsgränser. Feedback från lärare: en fin film som ändå berörde. Eleverna förstod och tog till sig budskapet. Fullständig tystnad under hela filmens gång tyder på att det var en film som fångade t.o.m. högstadie-eleverna.

- Skolbioföreställning av Kaurismäkis film Ljus i natten för gymnasiets alla elever samt gratis föreställning för pensionärer. Filmprat efter filmen med Gabriella Lindblom. Vi hade 25 pensionärer på plats, sammanlagt 78 som såg filmen. Även filmpratet var lyckat!

Det som kanske var mest överraskande var den stora tillströmningen av pensionärer till filmvisningen. Från Västanfjärds pensionärsförening ringde en representant och tyckte idén var lyckad. Många kommenterade inte bara filmen, utan själva idén, efter filmen. Kultursekreteraren: "Jag fick en känsla av att de "unga pensionärerna" tyckte det

kändes meningsfullt att delta i något som hade med ungdomar att göra. Det är absolut något som jag tänker försöka ta fasta på i framtiden.”

- Teaterföreläsning för hela familjen/slakten: Teater Kojans föreläsning Vem ska trösta knyttet i Villa Lande den 9.4. Åldersrekommendation 4-104 år. Många barn kom med sina mor- eller farföräldrar. En pjäs som passar även äldre.

- I samarbete med biblioteket och Luckan ordnades den 29.3 en multikulturell läsdag - inte med fokus på ålder och generationer, utan på språk och kulturer. Besökarna var personer i åldern 8 - 80 där, kanske det som var det mest givande för alla. Alla läste högt ett litet stycke ur en valfri bok på sitt eget modersmål.

Utställningar

VårKultur ordnade utställningar om generationsöverskridande kultur i Pargas bibliotek (20.3-30.4), Villa Lande (24.3-9.4) och Åbo huvudbibliotek (3.4-30.4). I Pargas delades utställningsutrymmen Röda Korsets Pargasavdelning, som ställde ut Giles Duleys bilder av asylsökande i Nagu.

Utställningar i Pargas, Åbo och Kimito bibliotek.

Utställningarna bestod av bilder från generationsöverskridande aktiviteter, av konstverk gjorda av seniorer och skolelever tillsammans, bilder från tårtverkstäder och av interaktiva element kring drömmar. I Åbo huvudbibliotek användes en vitrin i barnavdelningen och där byggdes utställningen av bl.a. nålhålskameror, rekvisita från verkstäder, minnesböcker och odlingsredskap. Vi kunde konstatera att utställningar på flera bibliotek i regionen var ett lyckat koncept.

Johanna Slotte koordinerade arbetet med utställningarna.

Drömverkstäder

Drömverkstäder för familjer planerades både i Pargas och i Kimito. Tyvärr lockade verkstäderna inte tillräckligt med deltagare för att förverkligas.

Slutseminarium

Sydkusten ordnade i samarbete med Åbo stad och projekt Kulturpaletten ett seminarium kring generationsmöten. Seminariet hölls i Åbo huvudbibliotek och i programmet ingick presentationer om generationsöverskridande kultur och av verksamhet under VårKultur. Programmet förverkligades i förkortad form eftersom deltagarantalet var litet. De närvarande upplevde i alla fall att det var värdefullt att träffas för att ventilera och diskutera erfarenheter.

Vid seminariet presenterade **Lena Långbacka** VårKultur-satsningen 2017 i allmänhet och **Emma Silén** från ÅUF presenterade tårturnén tillsammans med **Linda Jakobsson**. **Anna Edgren** och **Andrea Schmidt** berättade om erfarenheter av barn- seniorträffar medan Andrea Schmidt också reflekterade kring lekstunderna för barn och seniorer. Mina 100 vänner presenterades av Novia-studerande **Cathrin Nyholm**, **Heidi Karhu** och **Tove Nylund** och **Johanna Slotte** berättade om projektet Taidetreffit, där seniorer i Björkebo i Pargas gjort konstverk tillsammans med elever i åk 6 i Björkhagens skola och om odlingsprojektet i Hemmet. Dagen avslutades med en diskussion kring begreppet generationer med inledning av **Mariella Lindén**.

Idébank

Erfarenheter av generationsöverskridande aktiviteter sammanställs till en idébank som publiceras på webben samt kopieras upp och distribueras till olika instanser i början av hösten 2017. Förutom idéer och förslag innehåller den även kontaktuppgifter till kulturaktörer och möjliga samarbetsparter. Målet är att skapa en struktur, där erfarenheter samlas varje år. Idébanken kan t.ex. användas för att förverkliga kulturläroplaner.

Eftisbarn och seniorer diskuterar konst.

Marknadsföring och synlighet

Årets VårKultur hade en annan karaktär än många tidigare år. En stor del av aktiviteterna ordnades för specifika grupper och var därmed inte öppna för allmänheten. Det fanns därför inte heller något behov av gemensam broschyr, affisch eller informationstidning.

Webbplatsen www.varkultur.fi och facebook-sidan www.facebook.com/varkultur har fungerat som huvudsaklig allmän informationskanal och de evenemang som varit öppna för allmänheten har även gjorts som evenemang på facebook-sidan. Sydkustens webbplats och arrangörernas egna webbplatser har därutöver använts. På Sydkustens blogg har en text om VårKultur publicerats.

Avslutning

Avslutningsvis kan man konstaterat att temat var inspirerande men ganska svårt att greppa. Många av programpunkterna riktade sig till barn och seniorer och andra grupper blev därmed utanför i detta sammanhang. En orsak kan vara att det känns naturligt och är relativt lätt att nå barn- och seniorgrupper. Erfarenheterna var överlag mycket positiva och målet att få generationerna att samverka i olika aktiviteter har lyckats över förväntan. En nyckel till detta verkar vara att det ordnas flera träffar så att deltagarna hinner lära känna varandra.

Målen för satsningen uppfylldes även detta år och man kunde testa nya koncept och samarbeten. Processer startades upp, diskussion fördes på många plan och temat fick extra synlighet. Årets satsning leder förhoppningsvis till många nya generationsöverskridande aktiviteter. VårKultur kommer också i fortsättningen att sträva efter att ordna aktiviteter som riktar sig till olika generationer.

Ett syfte med VårKultur är att ge synlighet åt både kulturaktörer och olika kulturformer i Åboland. VårKultur ger små aktörer ett sammanhang att vara med i, och erbjuder en marknadsföring som de normalt inte har råd med. VårKultur har dessvärre små resurser och måste begränsa programmet utgående från detta. Förhoppningsvis kan flera av idéerna förverkligas i andra sammanhang.

Lena Långbacka
Platschef, Sydkustens landskapsförbund